

Az ajtó – Szeredás Emerenc-émlékkoncert

A foglalkozás célja: A tanulók ráhangolása az Örkeny Színház előadására, a darab nehezebben feldolgozható, esetleg mehökkentő elemeinek, eszközeinek előkészítése. Három fókuszpont köré szerveződik a foglalkozás: a darab zenei világa (a koncert, emlékkoncert tematikája), az ajtómotívum, a díszlet-jelmez extravaganciája. A három tematikus csoport elrendezésekor a fokozatosság elvét tartjuk szem előtt, és építünk a diákok saját korábbi élményeire.

Időtartama: 45 perc

Csoport: ideálisan 15-16 fő

Készítették: Tillmann Mónika, Nagy-Varga Zsolt

I. Zene

1. Járkálás a térben

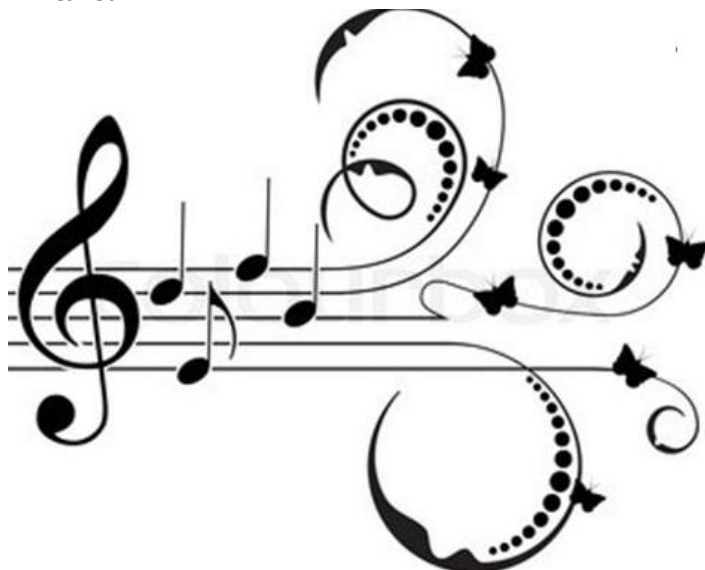
A tanulók a terem egészét kihasználva szabadon járkálnak a térben. A tanár zenei részleteket játszik le nekik, járásukat a zene által keltett hangulathoz kell igazítaniuk, a cél, hogy a járás tükrözze a hangulatot, érzéseket. Az előadást feldolgozó foglalkozás során hivatkozunk erre a gyakorlatra, amelynek részét képezik az előadásban elhangzó dalok is. A cél, hogy az esetlegesen idegennek ható zeneszámok ismerősként hangozzanak a diákok számára. Cél az is, hogy eltérő stílusú zeneművek hangozzanak el, hogy a kontrasztban rejlő lehetőségeket ki tudják használni a gyerekek a sétálás során. A gyakorlat a posztuláris kommunikáció eszközeinek tudatosítására is lehetőséget biztosít.

Zenék:

- ABBA: The Winner Takes It All (<https://www.youtube.com/watch?v=iy1OI-s7JTU>)
- Carmina Burana: O Fortuna (<https://www.youtube.com/watch?v=GXFsk0ogeg4>)
- Vivaldi: Négy évszak, Tavasz (<https://www.youtube.com/watch?v=V4owCW49RbE>)
- Édith Piaf: Ne me quitte pas (Paulette) (<https://www.youtube.com/watch?v=slHjkszsAKs>)
(betétdalok az előadásból)

2. Koncertélmények

Gondolathangjegy készítése: a diákok ötleteit a vonalak végére írjuk, de egy felrajzolt hangjegy köré is írhatók.

Gondolatébresztő kérdések, pl.

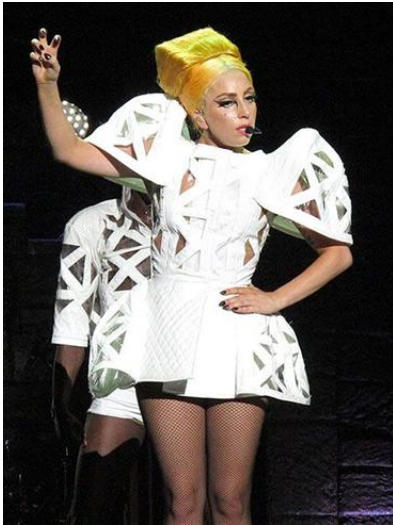
- Milyen élményt okoz egy koncert?
- Miért jó koncertre járni?
- Miért, kiknek, kik rendeznek koncertet?
- Mi az az emlékkoncert? Kinek tartunk ilyen?

3. Extravagáns előadók

Beszélgetés: tudnak-e ilyeneket mondani? Mitől válik extravagánssá? → öltözék, jelmez.

Képek: Lady Gaga (1., 4.), Jennifer Lopez (2.), Marilyn Manson (3.), Lil Nas X (5.), Dua Lipa (6.)

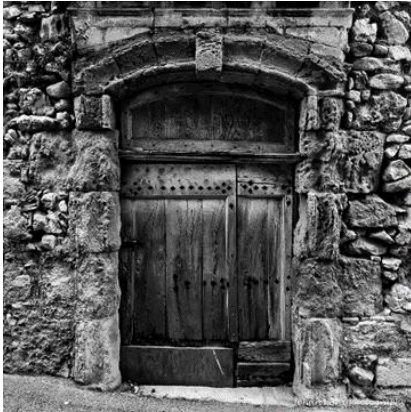
Mit fejeznek vajon ki az extravagáns ruhák? Mit közvetítenek vele az előadók a közönség felé?

II. Ajtó

1. Ajtófotók

A diákok több képet látnak, amelyek ajtókat ábrázolnak. Mindenki választ egyet, átgondolja, milyen belső teret képzel el hozzá, mi lehet mögöttük, hogyan közelítenék meg. Egy-egy diák eljuttassa, a többiek kitalálják, melyik ajtóhoz közelíthet, mi lehet mögötte → kié lehet az az ajtó, ki lakhat mögötte, milyen ember lehet, miért?

2. Ajtó/átjáró az irodalomban

Az ajtó / átjáró motívumának irodalmi megjelenése, korábban tanult művek felelevenítése, amelyek segítségével az ajtómotívum lehetséges jelentéseit tárjuk fel. A reflexió órák lehetőség van az előkészítő foglalkozáson elhangzott és gondolattérképen rögzített lehetséges jelentések szűkítésére, bővítésére.

Néhány várható mű: pl. Balázs Béla: *A kékszakállú herceg vára*, Kosztolányi Dezső: *A kulcs*, Franz Kafka: *Az átváltozás*, C. S. Lewis: *Narnia krónikái*, mesék közül: pl. Csipkerózsika, J. K. Rowling: *Harry Potter és a Titkok Kamrája* stb.

A diákok válaszai között megjelenhet **a titok, rejtély, a személyiség / én védelme, a magánszféra** stb. Ezek mentén beszélgetés indítható, mindegyik alkalmas a darab előkészítésére.

III. Díszlet-jelmez

1. Szobor

A diákok sétálnak a teremben, hívószó alapján szoborrá dermednek. A konkrétabb, könnyebben megragadható szavak felől haladunk az absztraktabb fogalmak felé. Mindegyik hívószó a darab egy-egy elemére készíti fel őket, a reflexió során beszélgetni lehet az előadáson látott megjelenítési eszközökről, módokról.

A hívószavak sorrendben: **kutya** (mint Emerenc társa), **rajongás** (pl. a díva témakör előkészítése), **ridegség** (a reflexiónál: melyik szereplőnél hogyan jelenik meg, mit jelenthet az író és Emerenc esetében?), **emlék** (több ponton fontos a múlt egy-egy eleme, illetve az emlékkoncert alcímre is reflektálhatunk vele), **űr** (belső űr, üresség, az ufó-színpadkép előkészítése).

2. Mi mindent árul el? Beszélő tárgyak

Milyen ember lehet az, akinek ez van a falán / akihez ezek a tárgyak tartoznak / aki ezeket mondta / akinek ezek a kedvenc tárgyai, képei?

Magda: írógép, Colosseum, díjkiosztó gála, néhány mondata (idézet a regényből/szövegkönyvből).

Emerenc: kutya, cicák, ufó, néhány mondata (idézet a regényből / szövegkönyvből).

A tárgyak, mondatok, képek alapján a diákok (kétszer két csoportban) a szerep a falon technikával belső vonásokat keresnek. A csomagolópapíron a két alak kontúrján „kívül” helyezkednek el a fent felsorolt tárgyak és mondatok (ezek jellemzik a külső környezetét, a tőle hallható mondatok is ilyenek), ezek alapján kell a diákoknak a kontúrokon „belülre” írni néhány jellemzőt a kapott karakter lelkivilágáról, érzéseiről, gondolatairól.

A kétszer két csoportban történő feldolgozás lehetővé teszi, hogy ugyanarról a karakterről két poszter is készüljön, így összevethető, hogy ugyanolyan tulajdonságokkal ruházták-e fel a kapott elemek alapján a karaktereket.

Képek Emerenchez:

Képek Magdához:

Emerenc mondatai:

„Ki nem magányos? Az is, akinek van valakije, csak még nem jött rá.”

„Ne szeressen senkit, mert akkor senkijét nem tudják letaglózni, és maga sem ugrik ki semmiféle vagonból”

„Nagyobbat nem adhat senkinek, minthogy nem enged neki módot a szenvedésre.”

Magda mondatai:

„Nincs olyan idegrendszeri megrázkódtatás, ami közepén én ne tudnék fogalmazni.”

„Emerenc, legyen szíves visszavinni a kis szobrot az utcára, vagy ha szánja kidobni, tegye el a szem elől. Vásári áru, annak is csorba, ízléstelen, nem maradhat a lakásban, nemcsak a gazda nem tűri el, nem kell nekem sem. Ez nem műtárgy, ez giccs.”

„Mindig szerettem volna nagyon hosszú ruhában nagyon sok lépcsőn úgy felmenni, hogy délceg vagyok, megnézni való.”

A csomagolópapíron szereplő „üres” kontúr:

3. Állókép

A diákok (továbbra is kétszer két csoportban) egy-egy idézetet kapnak (az előző gyakorlatban szereplő idézetektől eltérő részleteket). Jelmezek és kellékek felhasználásával (hangolva őket az esetleg meglepő jelmezekre) állóképet készítenek, ami megjeleníti az adott karaktert. További feladat lehet bemutatni pl. a két karakter egymáshoz való viszonyát, de az is megjeleníthető, hogy a környezetük hogyan viszonyulhat hozzájuk (illetve ők a környezetükhöz).

Idézet a szereplők állapotához – állóképhez:

Magdához:

„A kórházban vigasztaltak, nyugtattak, úgy álltam a rokonszenv fényében, mint egy láthatatlan ásórá dőlő, Lajos király megbocsátó szép üzenetét már elnyert, megbecsült Toldi, lábamnál Bencém holtteste, felette a romantika tépett felhőfoslánya és egy legenda legendája.”

Emerenchez:

„Szesélyes munkaideje elképesztő teljesítménnyel párosult, az öregasszony úgy dolgozott, mint egy robot, önmagának sem irgalmazva emelgetett emelgethetetlen bútordarabokat, volt a munkabírásában és erejében valami emberen túli, már-már riasztó, annál is inkább, mert voltaképpen szüksége se volt arra, hogy annyit vállaljon, Emerenc szemmel láthatólag a munkában élte ki magát, szeretett dolgozni, nem tudott mit kezdeni az üres órákkal.”